

Inhoud

De Blekersvaart aan het begin van de twintigste eeuw	3
<i>Edwin Visser</i>	
Een kamferstokerij op het Crayenest	12
<i>Anja Kroon</i>	
111 jaar Kleindierensportvereniging De Eendracht	18
<i>Marloes van Buuren</i>	
Honderd jaar Groenendaal, honderd jaar Uitendaal	26
<i>Ellen Kerkvliet</i>	
Beeldhouwster Truus Loeff- van Someren Gréve	31
<i>Carla van der Stap</i>	
Twee bijzondere inwoners verlaten Heemstede	35
<i>Jaap Verschoor</i>	
Van het bestuur	
Uitnodiging voorjaarsbijeenkomst	41
Jaarverslag 2016 van de Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek	42
Nominaties Erfgoedprijs 2017	46
Excursies en voorjaarsmarkt	48
De HVHB zoekt een secretaris, maar ook andere vrijwilligers	50
Illustratieverantwoording	52

Contributie en mailadres

Mocht het aan uw aandacht ontsnapt zijn dan herinneren wij u bij deze aan het betalen van de contributie voor het jaar 2017. Zoals bekend € 18 (maar meer mag ook) op rekeningnummer NL03 INGB 0000 273506, o.v.v. uw naam en '2017'. En ontvangt u al onze digitale nieuwsbrief? Daarin leest u de laatste informatie over onze activiteiten en zo bent u ook op de hoogte als er bijvoorbeeld een datum of aanvangstijd gewijzigd wordt. U kunt uw mailadres doorgeven aan onze secretaris, secretaris@hv-hb.nl.

Voor uw agenda

10 mei	Wandeling duinboerderijen Huis te Vogelenzang (zie blz. 48-49)
8 juni	Voorjaarsbijeenkomst, Oude Kerk, Wilhelminaplein (zie blz. 41)
17 juni	Excursie Huis te Manpad. Unieke kans om binnen te kijken in het huis dat nu tijdelijk leeg staat (zie blz. 48-49)
26 juli	Excursie Rederijkerskamer 'Trou moet blijcken' (zie blz. 48-49)
augustus	Excursie Fort IJmuiden
9-10 sept.	Open Monumentendagen, thema 'Boeren, burgers en buitenlui'
9 november	Najaarsbijeenkomst, raadhuis Heemstede

Zie ook www.hv-hb.nl > Actueel > Jaarprogramma 2017
Alle data en activiteiten zijn onder voorbehoud.

De Blekersvaart aan het begin van de twintigste eeuw

Edwin Visser

In de beginjaren van de vorige eeuw hadden de blekers het nog voor het zeggen in Heemstede. De toen nog bestaande wasserijen deden het relatief goed op financieel gebied. Aan de hand van een aantal interviews uit 1975 blikken we terug op die jaren.

► Deze foto is richting het oosten genomen vanaf de duinen van de binnenste strandwal bij Kennemerduin, ca. 1925. Achteraan liggen de wasserijen langs de Blekersvaart. Daartussenin zijn de voormalige bleekvelden bollenveld geworden.

In aanloop naar de tentoonstelling 'Van Kleerenveer tot Bleekersvaart' in 1975 hield Coby Riemersma interviews met Heemstedenaren die het grootste deel van hun leven op de Blekersvaart gewoond en/of gewerkt hadden. Aan het woord kwamen de heer en mevrouw Rhee-Beelen, mevrouw Van der Horst-Van der Weiden, de dames Van Houten, mevrouw Visser, Jan Beelen, Truus Welters, mevrouw Vester, Piet van Deursen, Leo van der Weiden en de heer Peeperkorn. Deze gesprekken vol jeugdherinneringen zijn op band opgenomen en al die jaren bewaard gebleven in het archief van de HVHB.

Concentratie van wasserijen

Aan het begin van de vorige eeuw deed de Blekersvaartweg zijn naam nog alle eer aan. Elders in de omgeving, zoals in Bennebroek, Bloemendaal en Haarlem, maar ook aan De Glip en op het Crayenest in Heemstede waar vroeger veel blekerijen zaten, waren veruit de meeste bedrijven verdwenen. Op de Blekersvaart had nog steeds een groot aantal standgehouden en succesvol de omslag weten te maken van paardenkracht naar stoom.

In die tijd werd er eigenlijk niet meer gebleekt en waren het wasserijen geworden, maar er werd nog steeds gesproken

Honderd jaar Groenendaal, honderd jaar Uitendaal

Ellen Kerkvliet

Zeg je Groenendaal, dan zeg je Uitendaal. En andersom. Hein Uitendaal sr., kleinzoon van de eerste uitbater, heeft vijftig jaar in het restaurant gewerkt. Hij vertelt over die periode en over de invloed van de drukke baan op zijn gezin.

▲ April 1920.
*Een gedeelte van
het personeel
poseert voor de
dienstingang.
Derde van rechts
(met bolhoed)
Joop Uitendaal.*

Groenendaal en de naam Uiten-
daal zijn onlosmakelijk met elkaar
verbonden. Het is dit jaar honderd jaar
geleden dat Joop Uitendaal (1875-1941)
– samen met de gebroeders Arie en Kees
Verdonschot – de exploitatie van wat toen
nog het Ververschingshuis heette over-
nam van de gemeente. Inmiddels heeft de
vierde generatie van deze familie, Hein
Uitendaal jr., de leiding over Restaurant
Landgoed Groenendaal. Zijn vader, Hein
Uitendaal sr., heeft maar liefst vijftig jaar
in het restaurant gewerkt.

Vader Jan had zeven zonen

‘Ik ben geboren als vierde zoon van de familie’, begint Hein sr. (1944) zijn verhaal. ‘We woonden destijds aan de Koediefslaan. Toen ik acht jaar was overleed heel plotseling mijn moeder, ze was maar twee weken ziek geweest. Dat was een moeilijke tijd voor mijn vader, die er met zes kleine jongens – de oudste was elf jaar – alleen voor stond. We hadden gelukkig een huishoudster, zij hielp om het gezin draaiende te houden. En het gebeurde in de winter, een periode

Beeldhouwster Truus Loeff-van Someren Gréve

Carla van der Stap

In Bennebroek staan twee beelden die gemaakt zijn door Truus Loeff – van Someren Gréve. Deze beeldhouwster woonde van 1938 tot kort voor haar dood in 2001 in het schilderachtige huisje aan de Bennebroekerlaan dat bekend staat als ‘het huisje van Loeff’.

▼ *Het oorlogsmonument aan de Bennebroekerlaan, tegenover het afgebroken voormalige gemeentehuis van Bennebroek.*

Geertruida Johanna (Truus) van Someren Gréve (1904-2001) kwam ter wereld in Pasuruan op Java. Haar vader was in 1886 op zeventienjarige leeftijd vanuit Haarlem naar Indië vertrokken. Hij werkte als planter in de koffie, later in de thee. In 1903 trouwde hij met de handschoen waarna zijn vrouw zich vanuit haar woonplaats Helmond bij hem voegde. Het jonge gezin keerde in 1906 terug naar Nederland en vestigde

zich in Apeldoorn. In 1914 vertrokken de ouders opnieuw naar Indië. Truus, haar broer Wim en zus Dora bleven in een pension in Apeldoorn. In 1921 kwamen de ouders definitief terug naar Nederland en het herenigde gezin ging wonen in de Dr. Cuyperslaan 13 in Heemstede.

Opleiding in Amsterdam en Parijs

Haar ouders wilden dat Truus een gedegen vak leerde en zij kozen voor de opleiding apothekersassistente. Truus maakte dat netjes af, maar zodra ze haar diploma had schreef ze zich in bij de Rijksacademie voor Kunsten in Amsterdam. Deze keuze kwam niet uit de lucht vallen want haar familie, zowel aan vaders- als aan moederszijde, stamt van de kunstenaarsfamilie Van der Vinne, waarvan vele generaties opgeleid zijn tot schilder. Truus begon in 1929 in de beeldhouwklas van professor Bronner, de maker van het Hildebrandmonument in Haarlem. In haar academietijd had ze een vriendschappelijke band met Mari Andriessen. Zowel Andriessen als zij maakten een portretkop van Emile Erens die op 't Oude Slot in Heemstede woonde. Erens was een vermaarde anjerkweker en ook schrijver van onder meer heiligenlevens. Truus had, naar overlevering, een goede verstandhouding met de directeur van de academie, Piet van Moerkerken, van wie zij ook een portretkop maakte. Zijn zoon, Emiel van Moerkerken, was een gerenommeerd fotograaf en fotografeerde regelmatig werk van Truus.

► *Via de gang van het huis loopt de zichtas van het voorterrein door naar de laan in de tuin aan de achterzijde.*

▲ *Een van de papegaaienbeeldjes in de gang van het huis.*

wensen inzake het Manpadslaangebied, De Hartekamp en Groenendaal. Soms lijkt het wel alsof er nauwelijks respect is voor de historische dimensie die met die plekken samenhangen. In het Manpads-laangebied wordt te veel gefocust op een fantasieloze uitruil van 'groen en rood': het idee dat je alleen groen kunt realise-

En dan de Hartekamp. Nu is er weer sprake van de bouw van zo'n vijftig woningen en appartementen op de zuidstrook. Vijftig, op een van de mooiste en meest waardevolle buitenplaatsen van Zuid-Kennemerland. Hoe het nageslacht daarover zal denken, durf ik niet te zeggen. Met dit mogelijke

besluit verrommelt de buitenplaats onherstelbaar, en dat terwijl ook aan de noordzijde al veel

Wees zuinig op Hartekamp, Manpadslaangebied en Groenendaal

ren als er een kostendrager is, is ridicuul. Houd dit gebied open, zonder nieuwe bebouwing, als oorspronkelijk bedoelde verbinding tussen Groenendaal, Leyduin en *Huis te Manpad*.

gebouwd is. Het is een vreemde gang van zaken. En het prachtige Groenendaal verpietert door te weinig respect voor de cultuurhistorische dimensie van het gebied.